

Надгробен плач - Похвални погребални песни, които се пеят на Велики
Петък вечерта около Светата Плащеница Христова

Статия първа

1. О, Христе Животе, в гроб положен си бил,
и от ужас войнства Ангелски тръпнеха.
снизхождението Твое славейки.
2. Как умре Животе? Как живееш и в гроб?
на смъртта пък разрушаваш Ти царството.
и от ада мъртвите въздигаш Ти.
3. Величаем Тебе, Иисусе Царю,
славейки Ти погребенето с мъките,
със които ни от тление спаси.
4. На земята предел, Спасе, поставил Си,
а днес в малък гроб Иисусе, поместваш Се,
кат` въздигаш мъртвите от гробове.
5. Иисусе Христе, Цар на всичко в света,
що си търсил при он~~ия~~, що в ада са,
ил` човешкий род си искал да спасиш?
6. Тоз, що всичко владей, виждеме Го мъртвец,
Тоз, що гробовете на мъртви изпразни,
Същият той се полага във гроб нов.
7. О, Христè Живòте, в гроб положен си бил,
и със Твойта смърт смъртта Ти си погубил,
като Си живот източил на света.
8. Към злодейци, Христе, причислен кат` злодей,
Ти нас всички оправда от злодейството
на врага що ни препъна в древността.
9. Най-прекрасният по красота във света,
Украсилят на вс~~ич~~ко природата
кат` мъртвец невзрачен се явява днес.
10. Адът как в себе си ще стърпи, Спасе, Теб!
В мрак бидейки, ще най-тежко да страда той,
ослепен от Твойта зарна светлина.

11. Иисусе Сладкий, Светлино на света,
как могло е да се скриеш във тъмен гроб?
О какво невидено търпение!
12. Силите безплатни и разумният свят
удивени са от тайната велика
на преславното ти погребение.
13. О, предивно чудо! О, нечути неща!
Бездиханен носи се Тоз що дух ми дал,
от ръце Иосифови погребван.
14. И в гроб си залязъл, и никак не си се
отделил, Христе, от недрата на Отца.
Колко славно и преславно е това!
15. Ако и в гроб малък да си бил заключен,
всички твари, Иисусе, признават Теб
за Цар истински на небе и земя.
16. Кат` си бил положен във гроб, Творче Христе,
се разклатиха на ада основите
и разтвориха човешки гробове.
17. Тоз, Който земята държи в Своята длан,
умъртвен по плът се днес под земя държи,
кат` избавя мъртвите от адска власт.
18. Спасе мой, след като Ти умре и дойде
да сломиш на мъртви заворки адови,
от изтление, Животе, възлезе.
19. Кат` светилник светъл днес на Бога плътта
под земя като под крина се скрива тя
и разгонва мрака що е във ада.
20. Множества ангелски войнства се стичат
да погребат с Иосиф и Никодим
във гроб малък Тебе невместимия.
21. Волею умъртвен е легнал под земя,
Иисусе животочний, си оживил
мен, от горко престъпление умъртвен.

22. При Твоите страдания твартя промени вид,
тъй като Теб, Слове, **в**сички състрадаха,
като знаеха, че всичко ти държиш.
23. Кат` прие в себе си Камъка на Живот,
алчний ад повърна **в**сичките мъртъвци,
що от векове ги беше погълнал той.
24. О, Христè във нов гроб Ти положен си бил,
и природата човешка си обновил
кат` възкръсна боголепно от мъртви.
25. На земята слезна, да спасиш Адама,
и, кат` не си го намерил, Владико, тук,
дор` до ада да го търсиш си слезнал.
26. От страх се потресе, Слове, цяла земя,
и денница скри лъчи пред великата,
скрита във земята, Твоя светлина.
27. Кат` човек умираш самоволно, Спасе,
като Бог пък Ти си **в**здигнал мъртвите
от гробове и греховна глъбина.
28. Със горещи сълзи Твойта чиста Майка
Те обливаше и горко нареждаше:
как аз ще Те погребя, о, Сине Мой?
29. Кат` пшенично зърно скри се в земни недра
и пренесе, Спасе, **Т**и многоплоден клас,
кат` въздигна людете от Адама.
30. Под земя си се скрил като слънце сега
и със смъртна, Спасе, **н**ощ Ти си бил покрит,
но изгрей по-светло, Иисусе мой.
31. Както месечина слънчев кръг закрива,
тъй днес, Спасе мой, закрива те гроб и Теб,
Който чрез смъртта по плът само умре.
32. Днес животът Христос, като вкусява смърт,
всички смъртни от смърт **о**свобождава ги,
и на всички подарява Той живот.

33. Адама, по завист във древност умъртвен,
чрез смъртта си, Спасе въздигаш към живот
Ти, Адам нов, Който си във плът дошъл.
34. Силите безпътни, като Те гледаха
прострен мъртъв зарад нас, в ужас дойдоха
и с крилата, Спасе, се покриваха.
35. Като те Иосиф мъртъв сне от дърво,
във нов гроб след туй Те, Слове, положи той,
Но стани, спасяващ всички като Бог.
36. Радост бе, Ти, Спасе, за всички Ангели,
а сега на скръбта тяхна виновник си,
кат` те виждам мъртъв, бездихан по плът.
37. След като на дърво, Спасе, се издигна,
със Себе Си въздигаш всички живеещи,
и в земята кат` бе, възкреси мъртвите.
38. Като лъв, Спасе, Ти си заспал днес по плът
а кат` някой скимен ставаш от мъртвите
и отхвърляш на плътта Ти старостта.
39. Прободен си в ребра, Ти, Който от Адам
взе едно ребро и Ева създаде му,
и източваш очистителни струи.
40. Тайно агнец в древност се пренасял жертва:
Ти, незлобний Спасе, явно принесен си,
като с туй си всичката очистил твар.
41. О, неизразимо, страшно, ново чудо:
Тоз, Който сега владее над тварите,
Той днес страда и умира зарад нас.
42. Жизненият Извор как се вижда мъртъв?
Ужасени всички Ангели викаха:
що е туй – във гроб да се заключва Бог!
43. От прободеното с копие Твое ребро
Ти живот за мен източваш, Животе мой,
и с туй, Спасе, оживотворяваш ме.

44. На дървото простраян, всички люде събра,
а прободен Иисусе, в ребрата Си -
Ти прощение на всички изтачаш.
45. Благообразний Иосиф страшно нещо върши:
и погребва Те със **почит** като мъртвец,
и от Твоя страшен образ в ужас е.
46. Под земя кат` смъртен слезнал доброволно,
Ти въздигаш от **земята** към небето
всички, Иисусе, паднали от там.
47. Ако и да си вид на мъртвец Ти приел,
но жив кат` Бог, мъртъвци**те** си оживил
като моя умъртвител умъртви.
48. О, велика радост! О, каква наслада!
за всички ония, **що** са били в ада,
кат` си мрачното му дъно осиял.
49. На страданията се покланям, Христе,
погребенето възпявам и силата, -
чрез тях от тлетворни страсти се спасих.
50. Срещу тебе, Христе, бе изведен гол меч,
но на крепкия се **мечът** притъпи днес,
и Едемският меч се обръща веч.
51. Гледайки Агнеца, че го закалят днес,
Агницата в страшни **мъ**ки ридаеше,
кат` възбуждаше и стадото към плач.
52. И в гроб се погребваш, и във ада слизаш,
но и гробовете **Ти** си ги изпразнил,
и самия ад си оголил, Христе.
53. Самоволно, Спасе, слезнал си под земя,
и умъртвените **лю**де си оживил,
кат` си ги възвел в Отческа слава.
54. Единият от Троица днес в плът зарад нас
претърпя жестока **и** най-позорна смърт -
в ужас слънце е, трепери и земя.

55. От Иудиното племе потомците,
скаш произлезли **са** от горчив извор:
Иисуса манодавца скриха в ров.
56. Пред Пилат съдия кат` подсъден предста
Съдията, и осъден жестоко бе -
на дърво да бъде разпнат кръстно Той.
57. Гордий Израилю, човекоубийци!
що стана, че днес **Варав**а вий пуснахте,
а Спасителя на кръст предадохте?
58. Ти, Който Авраама със ръка създаде,
зарад него по природа стана човек
и на кръст се самоволно днес разпна.
59. Кат` послуша, Слове, небесния Отец,
дор` до ада ужасни **сляз**нал си Ти сега,
и си възкресил човешкий цели род.
60. Горко ми, Сине мой, Светлино на света!
Горко ми, Иисусе **мно**говъзлюблений, -
Дева викаше и горко плачеше.
61. Завистни убийци и човеци горди!
срам да ви е поне **от** плащеницата,
след като Христос Спасител възкръсна.
62. Дойди ти, убийца, скверний ученико,
и на злобата си **нра**ва ми покажи:
с нея ти Христов предател си станал.
63. На човеколюбец се преструваше ти,
слепи, зобни и всерушещ невернико,
който Мирото продаде за пари.
64. Колко си искал за Мирото небесно?
Що ти равноценно **взе** за Безценния?
Бяс си придобил, проклетий сатана!
65. Ако си нищелюб и жалейш Мирото,
което се за **очи**стване излива -
как продаде Светлозарния за злато?

66. О, Ти, Божйе слово, о, Ти, моя Радост!
Ще ли Твойто погребене аз понеса?
Днес се къса майчинска ми утроба.
67. Кой ще да ми даде и сълзи, и вода
да оплача моя сладкий Иисуса аз? -
тъй ридаеше Пречистата Дева днес.
68. Планини и хълмове, множество човеци!
Възридайте всички **и** поплачете днес
с мене, Майката на вашия Господ.
69. Кога ще Те видя, Спасе мой пресладкий,
Радост на сърце ми **и** вечна Светлино? -
горко Дева със сълзи нареждаше.
70. Ако й да си сечен кат` Крайсечний Камък,
но източник на живота си, Спасе, Ти,
и източил си днес нам жива струя.
71. Като прием сега от единий извор
на изтеклата двойна река от реброто Ти,
в туй намираме безсмъртен ний живот.
72. Самоволно Спасе, мъртъв си легнал в гроб,
но живееш и въздигаш човеците
с възкресенето Си, както предрече.

Слава ...

73. Слове, възпеваме Тебе, Бог на всички,
заедно с Отца и Твоя Пресвети Дух,
като славим Твойто погребение.

И нине ...

74. Ублажаваме Те, Дево Майко чиста,
и с любов почитаме погребенето
на Спасителя, Твой Син и наший Бог.

Двата лика заедно:

75. О, Христè Живòте, в гроб положен си бил,
и от ужас войнства Ангелски тръпнеха.
снизхождението Твое славейки.

Малка ектения

Статия втора

1. О, достойно е | да възпяваме Теб Жизнодавца,
Който разпростря на кръста ръцете Си,
и с туй вражеската сила съкруши.
2. О, достойно е | Всесъздателя Теб да възпеем:
чрез Твоите страдания безстрастни станахме,
като се избавихме от тление.
3. В ужас земята бе, | и самото слънце. Спасе, скри се
когато Ти, незалезваща Светлино.
бе залязъл чрез плътта Си във земя.
4. Спасе, заспал си | днес от най-естествен сън във гроба
и от тежкий сън греховен въздигнал си
преокаяния наш човешки род.
5. От жените едничка | аз без болки теб родих Те, Чедо,
а сега от Твоите мъки измъчвам се -
тъй Пречистата нареждаше със плач.
6. Спасе, горе Теб | що с Отца си севга неразлъчен,
а пък долу на земята прострен мъртъв,
с голям ужас гледат Серафими днес.
7. Завесата църковна | при смъртта Ти се раздира, Слове,
светилата скриха своята си светлина,
щом ти, Слънце, под земята днес се скри.
8. Ти, Който с един замах | отначало сътвори кълбото земно
бездихан кат` човек слезнал си в гроб.
Ужаси се, небе, като виждаш туй.
9. Слязъл си във гроб, Ти, | що с ръката си създаде човека
за да дигнеш падналото човечество
със всесилната неземна Своя власт.
10. Дойдете с плач свещен | да възпеем ний Христа умрелий,
както в древност Мирноосците жени,
та и „Радвайте се“ със тях да чуем.

11. Наистина, Слове, | Ти си миро нам неизтощимо,
затуй Мироносици на Теб, Живия,
кат` на мъртъв миро ти принасяха.
12. Ти, погребен Христе, | съкрушаваш царството на ада,
а чрез Свойта смърт смъртта умъртвяваш днес,
и от тлен избавяш земнородните.
13. Божията премъдрост | що струи нам жизнени пролива,
като слиза в гроб, Тя всички животвори,
що са в непристъпни адови места.
14. За да обнова | тъй съкрушеното естество човешко,
от смъртта по плът съм люто изранен Аз,
о, не се съсипвай, Майко, ти от плач!
15. Слезнал си под земя | Ти, на правдата що носиш светлината
и си мъртвите издигнал като сън,
като си от ада мрака прогонил.
16. В земните недра | със сълзи горещи днес се лее
пълно, жизнено и двуобразно дърво,
а кога изникне, ще обрадва свят.
17. Адам се убоя, | кога Бог в рай ходеше по пладне;
а когато Той в ада слезна, израдва се
падналий по-рано, а днес издиган.
18. Със сълзи пролива, Христе | Твоя гроб родилата те Майка
днес, кога си в гроб полага, и вика тя:
възкресни както си, Чедо, предрекъл.
19. Иосиф във нов гроб, | кат` Те скрива със благоговене,
боголепни погребални Теб песни пей,
със ридания, Спасе мой, размесени.
20. Слове, Майка Ти | кат` Те видя тя на кръст прикован,
със стрели и гвоздеи на горчива скръб
се пронизваше днес нейната душа.
21. Със сълзи горчиви | се обливаше Пречистата Ти Майка,
гледайки Те Теб, Насладо на всички нас,
напояван със горчиво питие.

22. Люто уязвена съм | и утроба ми се къса, Слове,
при несправедното **Ти** заклание -
тъй Пречистата нареждаше със плач.
23. Сладките очи | и устните Ти как ще затвора, Слове
как прилично кат` мъртвец ще те погребва,
ужасявам се – Иосиф викаше.
24. Иосиф и Никодим | пеят заедно надгробни песни
на Христа Спасителя, който днес умре,
с тях и Серафими пеят заедно.
25. Залязваш под земя | Ти, Спасителю, Слънце на правда,
с туй се помрачи Луната, що Те роди,
кат` не можеше тя да Те види веч.
26. Адът се ужаси, | кат` те видя Жизнодавче Спасе,
как днес Ти плени богатството негово
и издигна мървъците от века.
27. Слънцето, Слове, | след нощта то възсиява светло,
тъй и Ти, като възкръсна, след Твоята смърт
възсияваш светло като от чертог.
28. Земята, Творче | кат` прие тя Теб във своите недра,
от страх цяла днес обзета се тресеше,
и с туй тресене пробуди мъртвите.
29. С миро Теб, Христе, | Никодим и благообразний Иосиф,
днес благоговейно кат` Те помазваха,
„ужаси се, цяла земьо“ – викаха.
30. Залезе Ти, Светлотворче | и на слънцето залезе светлината
тварите пък са от трепет обхванати,
като Те Творец на всичко признават.
31. Камък огладен | Краеъгълния Камък покрива,
смъртник Бога като смъртен покрива в гроб, -
ужаси се, като гледаш, земьо днес.
32. Виж обичния ученик | и родилата Те Майка, сладко Чедо,
и кажи на тях Ти слово утешно днес -
тъй Пречистата нареждаше със плач.

33. Ти, Слове Божий | Който си подател на живота,
на кръст разпнат, иудейте не умъртви,
даже мъртъвците техни възкреси.
34. Слове си нямал | красота ни вид, кога си страдал,
но кога възкръсна, **я**рко ти възсия,
и с лъчи небесни всички украси.
35. В земя си слезнал по плът | нивга не залязваш Светлоносче
слънцето пък туй да гледа не можеше
и на пладне още то се помрачи.
36. Спасе, слънцето | и луната, като потъмняха,
на слуги разумни **се** уподобиха,
и в одежди черни се облекоха.
37. Бил си умъртвен | но в Теб стотникът днес видя Бога.
Как с ръце ще се допра до Теб, Боже мой?
ужасявам се – Иосиф викаше.
38. Адам като заспа, | от реброто си той смърт извади,
а Ти, Слове Божий, днес, като си заспал,
от реброто Си живот източваш нам.
39. За малко си заспал, | и умрелите си съживил Ти,
а кат` си възкръснал, **Бла**же, си възкресил
всички тия, които от века спят.
40. Взет си от земя | о, ти плодна, животочна Лозо,
но източил си вино за спасение
Славя Твоите страдания и кръст.
41. Как разумните | небожители възпяват, Спасе,
Теб, осъдения, **го**л и окървавен
и търпят на враговете дързостта!
42. Буйний, жестокий | непокорний народе еврейски,
знал си ти, че храмът ще бъде въздигнат,
що тогава ти Христа си осъдил?
43. Еврейски народе | във присмивна дреха ти обличаш
Украсителя на всичко, **що** небе утвърди
и земята най-чудесно украси.

44. Слове Божий, | наранен в ребрата като птица,
днес Ти оживи умрелите си чеда,
като им източихи жизнени струи.
45. Навин спря слънцето | кат` изстребваше той другородци
а Ти, Слънце, си се скри под земята днес,
кат` низлагаш началника на мрака.
46. От недра Отчески | неразделен Ти бидейки, Щедрий,
и човек да бъдеш Ти си благоволил
и във ада мрачни слезнал си, Христе.
47. Взет бе чрез разпъване | Тоз, що над води земя покачи
и кат` бездиханен в нея Той ляга днес,
а тресе се силно тя кат` не търпи.
48. Горко ми, Сине, | - с плач Безмъжната ридай и казва -
Тоз, Комуто кат` на Цар се надявах аз,
днес на кръст Го гледам Него осъден.
49. Туй ми Гавриил | възвести, кога при мене слезе,
каза ми тогаз той, че царството вечно
на Сина ми Иисус принадлежи.
50. Уви! на Симеон | днес пророчеството се изпълня:
ето, Твоят меч най-люто пронизва веч,
Емануиле, майчинското ми сърце.
51. О, иудеи, | засрамете се поне от мъртъвците,
които въздигна Животодавецът,
що от завист днес Го вие убихте.
52. Слънцето, Христе, | кат` видя Теб, Светлината вечна
как днес бездиханен в гроб Те полагаха,
в голям ужас дойде и се помрачи.
53. Горко плачеше, | Слове, Майка Ти пренепорочна
днес, когато в гроб полагах тя видя Теб,
неизказания, безначален Бог.
54. Твойто умъртвяване | кат` видя нетленната Ти Майка,
с плач горчив тя днес към Тебе говореше:
не бави се при умрелите, Животе!

55. Адът страшни | разтрепери се, кога видя
Тебе, Слънцето безсмъртно на славата,
и затворниците бърже пусна той.
56. О, велика | и ужасна гледка днес се вижда!
Тоз, що извор на живота е, смърт прие,
като всички искаше да оживи.
57. Пробождаш се в ребра, | и ръце Ти приковани, Владико
язва от Адамовото ребро цериш
и премахваш невъздържаност прадедна.
58. В древност целий род | със скръб оплакваше сина Рахилин,
днес пък Сина Девин ликът апостолски
Го оплаква заедно със Майка Му.
59. Плесница със ръка | на Христа удариха днес злобно,
а човека Той създаде с ръката Си,
и на звяра челюстите съкруши.
60. С песни днес, Христе | ние празнуваме всички верни
Твойто погребение и разпятие:
от смъртта ние се избавихме чрез тях.

Слава ...

61. Безначалний Боже | и съвечний Ти, Слове и Душе,
утвърди кат` благ на царя днес скиптъра
против неговите всички врагове.

И нине ...

62. Всечиста Дево | и пречиста Майко, що роди Живота,
премахни съблазните ти във Църквата
и дарувай кат` всеблага мир на нас.

Двата лика заедно:

63. О, достойно е | да възпяваме Теб Жизнодавца,
Който разпростря на кръста ръцете Си,
и с туй вражеската сила съкруши.

Малка ектения

Възглас: Яко свят еси, Боже наш, иже на престоле слави херувимстем почивай, и Тебе славу возсилаем со со безначалим Твоим Отцем, и с пресвятим, и благим, и животворящим Твоим Духом, нине и присно, и во веки веков.

Статия трета

1. Родовете всички
Твойто погребене,
с песни, Христе, възпяват.
2. Днес Ариматеец
от дърво Те снима,
и в гроб Те той погребва.
3. Мироносици идват,
миро Ти донасят
най-искрено Христе мой.
4. Дойдете всички твари
Богу да принесем
песни ний погребални.
5. Живия кат` мъртъв
купно с Мироносци
разумно да помажем.
6. Иосифе блажений,
погреби телото
на Христа Жизнодавца.
7. С мана що отхрани
те дигнаха пета си
към своя Благодетел.
8. С мана що отхрани
поднасят на Твореца
оцет те днес и жлъчка.
9. О, какво безумие
и Христоубийство
от пророкоубийците!
10. Кат` слуга безумен
ученик предаде
безкрайната Премъдрост.

11. Лъжливият Иуда,
кат` Христа продаде,
на пленник се обърна.
12. Според Соломона
дълбок ров с устата
на евреите беззаконни.
13. Пътищата криви
на беззаконниците
все примки са и клопки.
14. Иосиф днес погребва
с Никодима честно
телото на Твореца.
15. Жизнодавче, Спасе,
слава на мощта Ти,
що ада днес събори.
16. Пречистата Ти Майка
кат` Те видя легнал,
оплакваше Те жално.
17. Сладка моя Пролет,
о, пресладко Чедо,
где скри се красота Ти?
18. С жален плач нарежда
Пречистата Ти Майка,
умрял като Те гледа.
19. Жените с миро идват
да помажат Спаса -
Божественото Миро.
20. Боже мой, смъртта днес
със смърт Ти умъртвяваш
чрез божествената сила.
21. Прелъсти се лъжецът,
прелъстений се избави
чрез премъдростта Ти, Боже.

22. В дъното на ада,
в кладенец разтлян днес
предателят бе свален.
23. Само примки и клопки
е пътят на Иуда
проклети и безумен.
24. На едно загинват
враговете Твои,
Всецарю, Божий Сине.
25. В кладенец разтлян днес
на едно загинват
мъже кръвопроливници.
26. Слове, Сине Божий,
Боже мой и Творче,
как си приел да страдаш?
27. Девицата ридае,
гледайки Телеца
как виси на дървото.
28. Иосиф с Никодима,
с почит днес погребват
телото живоносно.
29. Пречистата Дева вика,
сълзи горещи рони,
с прободена утроба.
30. Пресладко мое Чедо,
светлост на очи ми,
как в гроб се днес покриваш?
31. Страдам, за да избавя
Ева и Адама,
о, недей плака, Майко!
32. Славя, Сине, Твойта
преголяма милост,
с която за нас страдаш.

33. С оцет и жлъчка, Щедрий,
напоен бил си, и с туй
Адамов грях очисти.
34. На кръст си Ти прикован,
а в древност Твойте люде
покриваше със стълб светъл.
35. Мирносите, Спасе,
кат` дойдоха на гроба,
принесоха Ти миро.
36. Щедрий, възкресни Ти,
за да ни избавиш
от пропастта на ада.
37. Сине, възкресни Ти –
родилата Те Майка
със сълзи обляна казва.
38. Побързай да възкръснеш,
скръб да уталожис
на таз що Те родила.
39. Силите небесни
от страх се ужасиха,
кат` Те видяха мъртъв.
40. С любов и страх които
почитат Твойте мъки,
Прости им греховете.
41. О, ужасно и страшно
видение, Слове Божий,
как Те земя покрива?
42. Няма, Спасе, Иосиф,
що носеше Те нявга,
сега Те друг погребва.
43. Плаче и нарежда
над Тебе умъртвений
пречистата Ти Майка.

44. Умове са в ужас
от странното и страшно
Христово погребене.
45. Мироносци с миро
гроба днес приляха,
кат` бяха дошли рано.
46. Чрез Твойто възкресение
дай на Църквата мир,
и спасение на всички.

Слава ...

47. Тройце света, Боже,
Отче, Сине и Душе,
помилуй целий свят Ти.

И нине ...

48. Дево, удостой ти
рабите ти да видят
възкръсналия твой Син.

Двата лика заедно:

49. Родовете всички
Твойто погребене,
с песни, Христе, възпяват.

След „Ангелский собор“ ... - малка ектения. *Възглас:* Ти бо еси Цар
мира, Христе Боже наш, и Тебе славу возсилаем, со безначалним
Твоим Отцем, и с пресвятим, и благим, и животворящим Твоим
Духом, нине и присно, и во веки веков.